

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi
№ BD- 60840200-2.06
29.08 2024 yil

«TASDIQLAYMAN»
O'quv ishlari bo'yicha prorektor, q.x.f.d.,
professor Elmurodov A.A.
29.08 2024 yil

**«ICHKI YUQUMSIZ KASALLIKLAR»
FANINING ISHCHI O'QUV DASTURI
(SILLABUS)
(Sirtqi ta'lim 4-bosqich talabalari uchun)**

Bilim sohasi:	800000	–	Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000	–	Veterinariya
Ta'lim yo'nalishi:	60840200	–	Veterinariya farmatsevtikasi

SAMARQAND - 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillaʼbusi) 202_ yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

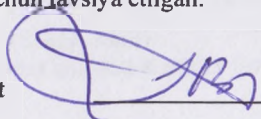
B.Bakirov "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedra professori, v.f.d.
N.B.Ro'ziqulov "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedra mudiri, v.f.n., dotsent
O.R.Boboyev "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedra (PhD) assistenti

Taqrizchilar:

B.A.Elmuurodov - VITI direktori, v.f.d., professor, katta ilmiy xodim
M.B.Safarov - "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedra dotsenti, v.f.n.

Fanning ishchi o'quv dasturi "Ichki yuqumsiz kasalliklar" kafedrasining 2024 yil "___" _____dagi "___" -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

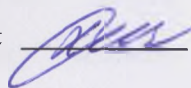
Kafedra mudiri, dotsent

N.B.Ro'ziqulov

Fanning ishchi o'quv dasturi "Veterinariya profilaktikasi va davolash" fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024yil _____dagi _____-sonli bayonnoma).

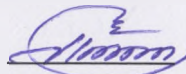
Fakultet kengashi raisi, dotsent

SH.X.Qurbanov

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma
boshlig'i, professor v.b.:

R.F.Ro'ziqulov

Fan Sillabusi
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: **IYK1708**

Fan nomi: **Ichki yuqumsiz kasalliklar**

Semestr/yil: **7-semestr/2024-2025 o'quv yili**

Kafedra: Ichki yuqumsiz kasalliklar

Soatlar/kreditlar: **4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)**

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim	Jami
6	10	4	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: **Ichki yuqumsiz kasalliklar**

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Kafedra joylashgan joyi: Sam DVMChBU, 3-o'quv binosi, 372-xona

Telefon: +99890-224-25-41 ish telefoni; mobil: +99890-224-25-41

mail.iqtidor0179@mail.ru. Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarda qishloq xo'jalik va uy hayvonlarining tizim va a'zolar bo'yicha ichki yuqumsiz kasalliklarining tarqalishi, iqtisodiy zarari, sabablari, rivojlanishi, klinik belgilari, tashxisi va qiyosiy tashxisi, davolash va oldini olish usullari bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat.

II. Fanning vazifasi - talabalarga hayvonlarda uchraydigan ichki yuqumsiz kasalliklarning kelib chiqish sabablarini, rivojlanish mexanizmini, simptom va sindromlarini, tashxis qo'yishda informativ ma'lumot beruvchi gematologik testlarning ahamiyatini hamda davolash va oldini olishning zamonaviy usullarini uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

-hayvonlarda uchraydigan ichki yuqumsiz kasalliklarning turlari, tarqalishi, iqtisodiy zarari, sabablari, kechish xususiyatlari, symptom va sindromlari hamda zamonaviy tashxis, davolash va oldini olish usullari haqida *tasavvurga ega bo'lishi*;

-hayvonlarni tekshirishda klinik, gematologik va boshqa laborator tekshirishlar o'tkazish va ularning natijalarini tahlil qilishni; hayvonlar ichki yuqumsiz

kasalliklarining ilmiy asoslangan davolash va oldini olish usullari bo'yicha ilmiy yangiliklarini bilishi va ulardan foydalana olishi *ko'nikmalariga ega bo'lish*; -to'liq klinik hamda zamonaviy laborator tekshirishlar o'tkazish orqali hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklariga to'g'ri tashxis qo'yish; kasal hayvonlardan qon, siydik, sut va boshqa namunalar olish va ularni laborator tekshirishlardan o'tkazish; kasal hayvonlarni davolashda dori vositalarini to'g'ri tanlash, terapevtik texnika va fizioterapiya usullarini qo'llash *malakasiga ega bo'lishi kerak*.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, ichki yuqumsiz kasalliklar va laborator tekshirish preparatlari hamda ichki yuqumsiz kasalliklar bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

"Ichki yuqumsiz kasalliklar" kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. "Ichki yuqumsiz kasalliklar" fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

T/r	Ma'ruzalarning mavzulari	Soat
1-Modul. Kirish. Umumiy terapiya. Yurak va qon tomirlar tizimining kasalliklari		
1.1.	Kirish. Kasal hayvonlarni fiksasiya qilish va klinik tekshirish. Klinik hujjatlar. Davolash usullari. Terapevtik texnika. Umumiy terapiya. Yurak va qon tomirlar tizimining kasalliklari. Perikarditni davolash.	2
2-Modul. Nafas va ovqat hazm qilish tizimining kasalliklari. Modda almashinuvi buzilishlari		
2.1.	Nafas va ovqat hazm qilish tizimining kasalliklari.Nafas tizimining kasalliklarini davolash. Ovqat hazm qilish tizimining kasalliklarini davolash. Siydik ayirish, qon va asab tizimining kasalliklarini	2

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;

Fanning mohiyatini bilmaslik;

Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;

Mustaqil fikrlay olmaslik.

5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 28 martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 31 martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

8. Ro'ziqulov N.B. Yosh hayvonlar va parrandalar terapiyasi. Darslik. 2-nashr. Toshkent, "Fan ziyosi", 2023 yil. – 232 bet.

9. Norboyev Q.N., Bakirov B.B., Eshburiyev B.M. Hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklari fanidan amaliy mashg'ulotlar. O'quv qo'llanma. Samarqand, "N.Doba", 2009 yil. – 198 bet.

10. Ro'ziqulov N.B., Bakirov B., Boboyev O., Alixanov K., Siyabekov S. Ichki yuqumsiz kasalliklar fanidan laboratoriya mashg'ulotlarini bajarish bo'yicha uslubiy qo'llanma. Samarqand, "Sogdiana ideal print" MCHJ, 2023 yil. – 76 bet.

11. Практикум по внутренним болезням животных / Под общ. ред. Г. Г. Щербакова, А. В. Яшина, А. П. Курдеко, К. Х. Мурзагулова: Учебник. — СПб.: Издательство «Лань», 2021 год. — С. 543.

12. Bradford P.Smith, David C. Van Metre, Nicola Pusterla. Large Animal Internal Medicine. Sixth Edition. ELSEVIER. Printed in the United States of America, 2020 by. – P. 1874.

Axborot manbaalari

13. www.gov.uz.

14. www.lex.uz.

15. www.ziynet.uz.

16. www.veterinariva-medsinasi.uz.

6. www.med-class.ru.

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;

Ijodiy fikrlay olish;

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;

Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;

	davolash. Modda almashinuvi buzilishi kasalliklarini davolash.	
3-Modul. Yosh hayvonlar va parrandalarning yuqumsiz kasalliklari.		
3.1.	Yosh hayvonlar organizmining o'ziga xos xususiyatlari. Dispepsiya, bronxopnevmoniya, alimentar anemiya, bezoar kasalligi, yenzootik ataksiya, oq mushak kasalligi, qaytalovchi timpaniya, gastroenterit, gepatodistrofiya.	2
Jami		6

5.2. "Ichki yuqumsiz kasalliklar" fanidan rejalashtirilgan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

T/r	Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarining mavzulari	Amaliy	Laborat oriya
		Veterinariya meditsinasi (faoliyat turlari bo' yicha)	Veterinariya meditsinasi (faoliyat turlari bo' yicha)
1-Modul. Umumiy terapiya va yurak va qon tomirlar tizimining kasaliklari			
1.1.	Kirish. Kasal hayvonlarni fiksasiya qilish va klinik tekshirish. Klinik hujjatlar. Davolash usullari. Terapevtik texnika. Umumiy terapiya. Yurak va qon tomirlar tizimining kasaliklari. Perikarditni davolash.	2	-
2-Modul. Nafas va ovqat hazm qilish tizimining kasalliklari			
2.1.	Nafas va ovqat hazm qilish tizimining kasalliklari.Nafas tizimining kasalliklarini davolash. Ovqat hazm qilish tizimining kasalliklarini davolash. Siydik ayirish, qon va asab tizimining kasalliklarini davolash.	2	-
2.2.	Oshqozon oldi bo'limlari kasalliklarining laborator tashxisi. Siydik ayirish tizimi kasalliklarining laborator tashxisi.	2	-
3-Modul. Modda almashinuvining buzilishi kasalliklari			

3.1.	Modda almashinuvi buzilishi kasalliklarini davolash.	-	2
3.2.	Hayvonlardan olingan qon namunasida eritrositlar va leykositlar sonini sanashning diagnostik ahamiyati. Hayvonlardan olingan qon namunasida gemoglobin miqdorini aniqlash va uning diagnostik ahamiyati. Qon zardobidagi umumiy oqsil, glyukoza, qondagi keton tanachalari miqdorini aniqlash va uning diagnostik ahamiyati.	-	2
3.3.	Yosh hayvonlar organizmining o'ziga xos xususiyatlari. Dispepsiya, bronxopnevmoniya, alimentar anemiya, bezoar kasalligi, yenzootik ataksiya, oqmushak kasalligi, qaytalovchi timpaniya, gastroenterit, gepatodistrofiya.	2	-
4-Modul. Parrandalarning yuqumsiz kasalliklari.			
4.1.	Parrandalarning yuqumsiz kasalliklari.	2	
	Jami	10	4

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fan bo'yicha internet ma'lumotlarini to'plash, ularni o'rganish, o'quv adabiyotlari yordamida referat tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

VI. "Ichki yuqumsiz kasalliklar" fanidan talabalar mustaqil ta'limining mazmuni va hajmi

T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Hajmi (soatda)
1.	Veterinariya terapiyasining asosiy tamoyillari: faollik tamoyili; fiziologiklik tamoyil; uyo'unlik tamoyili; alohidalik tamoyili; iqtisodiy tejamkorlik tamoyili.	6
2.	Davolash usullari: etiotrop; patogenetik; vikar; simptomatik; umumiy stimullovchi; fizio- va diyetoterapiya.	6
3	Ichki yuqumsiz kasalliklarni davolashning eng zamonaviy usullari: to'qima terapiyasi; biologik faol moddalar bilan davolash.	6
4	Davolashda yorug'lik nurlari va elektr tokidan foydalanish.	6

5	Sun'iy yorug'lik va elektro terapevtik manbalardan foydalanish tartibi.	6
6	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining umumiy terapiya va profilaktika bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	6
7	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining dispanserlash bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	6
8	Yurak nuqsonlari	6
9	Ateroskleroz	6
10	Qon tomir trombozi.	6
11	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining yurak va qon tomirlar tizimining kasalliklari bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	6
12	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining o'lka kasalliklari bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	6
13	Pnevmonotoraks	6
14	Xolesistit va xolangit	6
15	Tuo'ruqdan keyingi gemoglobinuriya	6
16	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining nafas tizimining kasalliklari bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	6
17	Ichki yuqumsiz kasalliklar kafedrasida olimlarining jigar kasalliklari bo'yicha olib borgan ishlarining qisqacha tavsifi	4
Jami:		100

VII. Adabiyotlar Asosiy adabiyotlar

1. Norboyev Q.N., Bakirov B.B., Eshburiyev B.M. Hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklari. Darslik. Samarqand, SamDU tahririy nashriyot bo'limi, 2020 yil. – 435 bet.

2. Bakirov B.B. Hayvonlarning ichki yuqumsiz kasalliklari. O'quv qo'llanma. Samarqand, "Optima print plus", 2015 yil. – 416 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.

4. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.